

DEURES D'ESTIU: UN REPÀS COMPETÈNCIAL

TEMA 1: LA FI DE L'ANTIC RÈGIM I LES REVOLUCIONS LIBERALS

Ordena cronològicament aquests fets i aquestes etapes de la Revolució Francesa; fes-ho anant del més antic al més modern.

- El Directori
- La primera constitució francesa
- La presa de la Bastilla
- La batalla de Waterloo
- El Terror
- L'elecció de la Convenció

Llegeix el text següent i contesta:

El mateix dia van enterrar un nen petit captaire que van trobar mort al camí. Els pobres no mengen gens de pa i no mengen altra cosa que herbes dels prats i alguns rosegons de pa de civada. Moren de defalliment pels camins o a casa seva després d'haver llanguit durant un temps. Les causes d'aquesta carestia no poden ser altres que els pecats dels homes, els seus luxes, els seus excessos i altres disbauxes que han irritat la còlera de Déu i han atret flagells com aquesta guerra universal de tots els prínceps d'Europa contra França que fa cinc o sis anys que dura i no sembla pas que s'hagi d'acabar aviat.

Registre parroquial de Joux, departament del Roine (inici del segle XVIII).

- a) Posa un títol
- b) És una font primària o secundària; justifica la resposta.

- c) Segons l'autor del text, quines són les causes de l'elevada mortaldat que hi havia a França al començament del segle XVIII? Per què creus que l'autor l'atribueix a aquestes causes?
- d) Segons els historiadors, quines eren les causes reals d'aquesta alta mortaldat?
- e) Creus que aquesta és una explicació científica de la fam? Argumenta la resposta.

Observa aquest gravat del segle XVIII i fes les activitats següents:

- a) Identifica en la imatge cada un dels personatges següents:– un clergue absolutista
- un burgès liberal
- el rei Lluís XVI

- b)** Per què el personatge del centre apareix representat amb dues cares i posa la mà sobre la Constitució?
- c)** Per què el personatge central té dues cares?
- d)** Quines conseqüències va tenir per a Lluís XVI l'actitud que es denuncia en aquesta imatge?

Imagina que ets un jacobí francès de 35 anys i que som a l'any 1793. Respon:

- a)** Quina forma de govern hi ha actualment al teu país? Quines altres formes de govern ha tingut França al llarg de la teva vida?
- b)** Qui és el dirigent del teu grup polític?
- c)** Què en penses, de l'execució del rei?
- d)** Quin tipus de sufragi defenses?
- e)** Què en penses, de la llei dels preus màxims?
- f)** Ets liberal?
- g)** Quina és la teva ideologia? Explica-ho tan detalladament com puguis.
- h)** Què has aconseguit amb la revolució?

TEMA 2: ESPANYA DE L'ABSOLUTISME A L'ESTAT LIBERAL

Ordena cronològicament el regnat d'aquests reis d'Espanya.

Felip V
Ferran VII
Carles II
Josep Bonaparte
Carles III
Carles IV

Llegeix aquest text i fes les activitats següents:

Siendo conveniente a la pública quietud de esta ciudad y su territorio, he resuelto que todas y cualquier armas de cualquier género o calidad que sean, y de cualquier medida, así de fuego como de corte y cortantes, como son pistolas, pedreñales, fusiles, escopetas, sables, bayonetas, cuchillos con punta y otros semejantes, se traigan y lleven dentro del término de tres días de la notificación del presente a las atarazanas de esta ciudad. Y que en adelante ninguno se atreva a llevar ningún género de dichas armas, so pena rigurosa capital de muerte.

Ordre de desarmament del DUC DE BERWICK(3 de setembre de 1714).

- Aquest text, és una font primària o secundària? Com ho saps?
- Posa un títol al text.
- Què és el que es prohibeix en aquest text?
- Per què creus que es van dictar aquestes mesures?
- Creus que l'aplicació d'aquest decret tingué èxit? Argumenta la resposta.

Aquesta fotografia mostra un espai de memòria, situat al costat de la basílica de Santa Maria del Mar, que va ser escenari del setge de Barcelona el 1714.

Què és un espai de memòria?
Com s'anomena aquest espai?
Quina funció va tenir durant el
setge de 1714?

Fixa't en el text que hi ha escrit en
el mur que separa del carrer i busca
per internet el poema complet

Llegeix aquest text i respon:

Les mesures del Trienni van provocar el descontentament dels pagesos, sobretot a Catalunya, perquè l'abolició del feudalisme no els facilitava l'accés a la terra. Els antics senyors van esdevenir els nous propietaris, i els pagesos, convertits en arrendataris, podien ser expulsats de les terres si no pagaven. A més, el pagament en metàl·lic de les rendes, abans satisfetes amb productes agraris, obligava els pagesos a aconseguir diners amb la venda dels seus productes. En una economia encara d'autosuficiència, era difícil vendre a bon preu els productes i guanyar prou per fer front als nous impostos. D'aquesta manera, els pagesos més pobres i més indefensos davant la nova legislació capitalista es van afegir a l'agitació antiliberal.

VICENTE MORENO: «El Trienni Liberal», dins Sàpiens.cat.

- a) Aquest text, és una font primària o secundària? Argumenta la resposta.
- b) Com van afectar les mesures liberals la pagesia?
- c) Per què creus que moltes partides reialistes eren formades per pagesos?
- d) Per quines raons el Trienni Liberal va fracassar?

Imagina que ets un pagès que lluita en l'exèrcit carlí l'any 1839 i respon:

- a) Qui és el teu rei?
- b) En quin conflicte prens part? En quines zona de la Península us heu fet més forts?
- c) Quin ha estat el resultat d'aquesta guerra?
- d) Què penses d'Isabel II?
- e) Quina forma de govern defenses?
- f) Què penses de l'actual Constitució? I de les desamortitzacions?
- g) Creus que Catalunya s'ha de governar d'acord amb les seves pròpies lleis? Per què?

TEMA 3: LA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL

Observa les fonts i respon:

Font 7. Evolució de la població europea, 1750-1850 (en milions d'habitants)						
País	1750	1800	1820	1830	1840	1850
Àustria	-	-	14	15,6	16,6	17,5
Bèlgica	2,2	3,1	-	4,1	4,1	4,3
Espanya	8,2	10,5	-	14,6	-	15,7
França	21	27,3	30,5	32,6	34,2	35,8
Alemanya	-	-	25	28,2	31,4	34
Gran Bretanya	7,4	10,5	14,1	16,3	18,5	20,8
Irlanda	3,2	4,8	6,8	7,8	8,2	6,6
Itàlia	16	17,2	19,7	21,2	22,9	24,4
Rússia	28	35,5	48,6	56,1	62,4	68,5

Font 8. Taxes de natalitat i mortalitat a la Gran Bretanya, 1750-1850		
Any	Natalitat (%)	Mortalitat (%)
1750	34,1	32
1780	35,4	28,8
1820	34	23,1
1850	32,6	22,4

- b)** Per què va disminuir la mortalitat?
- c)** Quina relació hi ha entre la informació que proporciona la font 8 i l'evolució de la població a la Gran Bretanya que mostra la font 7?
- d)** Era possible, durant l'Antic Règim, que la població tingués el ritme de creixement que mostra la font 8? Justifica la resposta.

Fes un mapa conceptual amb les causes i les conseqüències de la revolució industrial tant en la societat com en l'economia.

Observa aquest quadre del pintor francès Honoré Daumier (1856-1858) i fes les activitats que hi ha a continuació:

- a)** Descriu la imatge.
- b)** Què transmeten els rostres dels personatges representats?
- c)** A quina classe social creus que devien pertànyer? Per què?
- d)** Consideres que hi ha alguna relació entre l'aspecte dels personatges i les condicions de vida de la classe social que representen? Argumenta la resposta.

Imagina que som a l'any 1840, que et dius Maria Pons i que treballes en una fàbrica tèxtil de Barcelona. Respon aquestes preguntes:**a)** Fa poc que has arribat a Barcelona. Quina feina feies abans? Per què has vingut a Barcelona?

- b) Com és el barri on vius?
- c) A quina edat vas començar a treballar?
- d) Quantes hores treballes cada dia?
- e) Fas festa el cap de setmana?
- f) Quants dies de vacances tens?
- g) Cobres el mateix sou que els homes que treballen a la fàbrica? Per què?
- h) Saps llegir i escriure? Per què?
- i) Què acostumes a menjar per dinar? I per sopar?

A partir de les dades d'aquesta taula, fes les activitats que hi ha a continuació:

Despeses diàries d'una família obrera el darrer terç del segle XIX (en pessetes)		
Esmorzar	Cafè i llet	0,36
	Tabac	0,10
Dinar	125 g de cigrons	0,12
	250 g de carn	0,50
	72 g de cansalada	0,15
	½ kg de verdura	0,08

Sopar	250 g de carn	0,50
	½ kg de patates	0,12
	125 g d'oli	0,24
Altres	Lloguer de la casa	0,50
	2 kg de pa	0,72
	1 kg de carbó	0,23
	Oli per als llums	0,10
	Sabó i altres	0,25
Total despesa diària 3,97		
Total despesa a l'any 1.449,05		

Ingressos del pare de família (en pessetes)

Sou diari	3,97
Dies treballats a l'any	298
Ingressos anuals	745

Font: A. Elorza i M.C. Iglesias: *Burgueses y Proletarios*.

- a) Descriu la informació que proporciona la taula.
- b) Compara les despeses i els ingressos i planteja les teves hipòtesis sobre com podia sobreviure una família obrera.
- c) Quin percentatge de les despeses totals correspon a l'alimentació? Quina valoració fas del resultat?
- d) Quins tipus d'aliments predominen en la dieta de les famílies obreres? Et sembla una dieta equilibrada? Argumenta la resposta.
- e) Quins elements que no apareixen en la taula es poden considerar imprescindibles en l'època?
- f) Explica les teves conclusions sobre les condicions de vida de la classe obrera de l'època.

Tractem ara algun aspecte relacionat amb el treball femení. Ara, et proposem que aprofundeixis una mica més sobre aquest tema i que elaboris un treball breu, il·lustrat amb algunes imatges significatives, que respongui a les preguntes següents:

Principals feines femenines a Anglaterra el 1841 segons el cens

Tipus de feina	20 anys i més	Menys de 20 anys
Servei domèstic	447.606	264.887
Indústria del cotó	65.839	49.586
Modistes i barretaires	70.518	18.561
Bugaderes	43.497	1.522
Jornaleres agrícoles	26.815	8.447
Indústria de la seda	18.038	11.795
Professores i institutius	27.754	1.499
Teixidores	17.728	8.583
Neteja	18.019	265
Cosidores	15.680	2.266

Grangeres i pastores	15.392	–
Peones industrials	14.394	5.651
Indústria de la llana	13.196	7.742
Indústria del calçat	8.611	1.953

Font: Eulalia de Vega: *La mujer en la historia*.

L'accés de les dones al treball

En prueba de nuestra injusticia y de nuestro afán para que la mujer no pueda elevarse de su estado de dependencia, no nos limitamos a vedarle solo los medios de instruirse extensamente, sino que hasta le impedimos que pueda ocuparse de oficios y profesiones para los que tiene tanta aptitud como nosotros, dándose el extraño espectáculo de que muy a menudo nos reservamos los que a ellas convendrían y les dejamos los que mejor convendrían a los hombres.

Más aun resalta ese afán nuestro en los empleos en que las mujeres nos hacen la competencia. En este caso todas las ventajas están de nuestra parte: el hombre está mejor retribuido que la mujer en un mismo trabajo sin que la sociedad se escandalice de tamaña injusticia.

Esa depreciación del trabajo de la mujer hace que en las profesiones a que se dedica gane la mayor parte de las veces lo estrictamente necesario para que no se muera de hambre. Para justificar tamaña iniquidad se alega que la mujer tiene menos necesidades que nosotros o que el equilibrio se encuentra en la familia con la ganancia superior que tenemos.

Vicente Ortiz de la Puebla: *Historia universal de la Mujer* (text adaptat).

- a) En quins sectors industrials treballaven majoritàriament les dones al segle XIX?
- b) A part de la indústria, en quins altres tipus de feines s'ocupaven principalment les dones?

c) Quins factors poden explicar les desigualtats entre les dones i els homes, per exemple, en els salaris?
Per fer el treball, et seran molt útils la taula i el text següents i els enllaços del web www.espaibarcanova.cat

TEMA 5: L'ÈPOCA DE L'IMPERIALISME

Font 17. El continent africà el 1914.

Font 18. L'imperialisme a Àsia al començament del segle xx.

Comenta els dos mapes seguint l'esquema següent:

1.- Què és?

En primer lloc, cal que esmentem si ens trobem davant d'una taula, un mapa polític (de Catalunya, Espanya, Europa...), un mapamundi, un gràfics (de barres, de línies, de sectors...),

una piràmide de població, un climograma.

Exemple: Ens trobem davant una piràmide de població...

2.- Què ens representa?

Amb el títol del gràfic obtindrem fàcilment aquesta informació.

Ex: ...que ens representa l'estructura de la població l'any 2001...

3.- De quin any o anys ens parla?

És imprescindible parar atenció en les dates dels gràfics i demostrar que ens hi hem fixat, per això cal esmentar-ho a la descripció.

4.- Quina és la font?

Cal esmentar d'on prové aquesta informació.

5.- Com se'ns mostra aquesta informació?

Cal descriure visualment la imatge, columnes, llegenda, colors que indiquen diferents dades, si hi ha agrupacions dels elements (per exemple, destacar si en una taula s'agrupen els

països que hi ha desglossats en països desenvolupats o subdesenvolupats), intervals dels valors presentats (per exemple, en una piràmide de població, destacar que se separen els

homes de les dones –esquerra i dreta- i que les franges d'edat són intervals de 5 anys). És important també dir en quins valors se'ns mostren les dades: milions, milers, percentatges,

tants per mil...

6.- Què és allò més destacable de la informació que se'ns presenta?

Cal mencionar quins són els valors màxims i mínims que es representen (per exemple, en un mapa les ciutats més poblades, cal dir la més poblada i la menys...).

- En cas d'aparèixer més d'un valor (si s'han de comparar preus amb nivell de producció, per exemple), cal esmentar els valors extrems dels dos i dir-ne la relació que mostra el gràfic

(quan un augmenta, l'altre disminueix).

- En altres casos, com els mapes, cal destacar com s'agrupa geogràficament la informació que se'ns mostra (predominança en països desenvolupats o subdesenvolupats, zones costaneres o zones interiors).

7.- Ús de termes geogràfics:

La pertinença en l'ús dels termes geogràfics és un factor que es té en compte en la correcció. Per això, s'aconsella que en els mapes s'utilitzin els punts cardinals enlloc de termes com dreta,

esquerra, a dalt i a baix.

En els gràfics, és convenient parlar dels eixos (x, y) enlloc d'horitzontal i vertical.

Aquest aspecte és important en totes les preguntes de redacció, com també ho és l'ús de sinònims i la presentació de la informació de forma estructurada.

L'imperialisme a les colònies va produir conseqüències molt perjudicials per als indígenes d'aquells països i en àmbits molt diferents. Relaciona cada fet amb el tipus de conseqüència. Tria la resposta correcta en cada cas.

Desaparició de regnes indígenes i traçat de fronteres artificials.

Conseqüència Social
Cultural
Econòmica
Política

Explotació de la mà d'obra indígena: esclavitud i salaris de misèria.

Conseqüència Social
Cultural
Econòmica
Política

Introducció del monocultiu, explotació de mines, construcció i explotació del ferrocarril i obligacions comercials.

Conseqüència Social
Cultural
Econòmica
Política

Substitució de les cultures, religions i llengües indígenes per les europees.

Conseqüència Social
Cultural
Econòmica
Política

Imagina que som a l'abril de 1917 i que treballes en una fàbrica de Sant Petersburg.
Respon:

- a) La majoria de russos, trebal·leu a les fàbriques?
- b) Rússia està en guerra. Contra qui?
- c) Qui són els aliats del teu país en aquesta guerra?
- d) Què en penses, d'aquesta guerra?
- e) Quina forma de govern hi ha a Rússia?
- f) Estàs d'acord amb l'actuació del govern? Per què?
- g) Sabem que formes part, juntament amb altres obrers, pagesos i soldats, d'unes assemblees. De quines assemblees parlem? Què pretenen?
- h) Què penses de Lenin? Quina és la teva ideologia?

Imagina que som a l'abril de 1917 i que ets un obrer rus. Per satisfer les necessitats de la teva família durant un mes, et cal comprar un sac de patates, 2 m³ de fusta, un sac de farina de sègol, 16 kg de farina de blat, 30 lliures de carn i un parell de sabates. A partir de les dades de la taula sobre l'evolució dels preus a Rússia següent:

Font 40. L'evolució dels preus a Rússia (en rubles)		
Article	Abans de la guerra	Abril de 1917
Calçat (un parell)	7	40
Carn (una lliura)	11 (copecs*)	65 (copecs*)
Farina de sègol (un sac)	6,5	40
Farina de blat (16 kg)	2,5	16
Fusta (2 m ³)	6	40
Patates (un sac)	1	7
Salari mitjà mensual	50	100

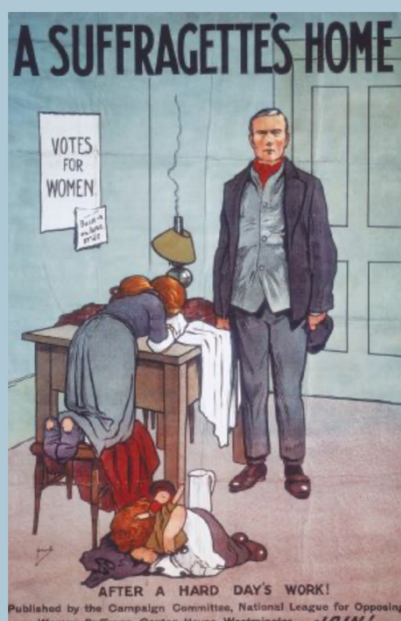
Respon:

- a) Podies satisfer aquestes necessitats amb el teu salari d'abans de la guerra? Pots fer-ho amb el que cobres el 1917?

b) Decideix què deixaràs de comprar, l'abril de 1917, si no pots fer front a totes les necessitats de la família. Raona la decisió i valora'n les conseqüències.

Comenta el text i la il·lustració següents des de l'òptica feminista i sufragista:

Protesta d'estudiants de medicina de l'hospital de Middlesex (Londres) davant la presència d'una dona estudiant.

Nosaltres, els estudiants sotasignats, considerem que els resultats de la barreja de sexes en una aula poden ser prou desagradables. És molt probable que els professors se sentin cohibits davant la presència de dones i no es puguin referir a certs fets necessaris de forma explícita i clara.

La presència de dones joves com a espectadores en una sala d'operacions és una ofensa als nostres instints i sentiments naturals, i està destinada a destruir els sentiments de respecte i admiració que tot home, mentalment sa, sent cap a l'altre sexe. Aquests signes són un signe de la civilització.

TEMA 6: DE LA RESTAURACIÓ A LA REPÚBLICA ESPANYOLA

Ordena cronològicament els fets següents.

- Fundació del Partit Republicà Radical
- Fundació de la CNT
- Fundació de la UGT
- Creació de la Mancomunitat
- Redacció de les Bases de Manresa
- Fundació de la Lliga Regionalista
- Fundació del PSOE
- Espanya perd les últimes colònies
- Nova Constitució

Elabora un fris cronològic de la Restauració i la Dictadura de Primo de Rivera (1874-1931). Cal que tinguis en compte els punts següents:

- Situa-hi tots els fets exposats en els continguts.
- Utilitza un color per al regnat d'Alfons XII, un altre per al regnat d'Alfons XIII com a rei constitucional i un tercer per a la Dictadura de Primo de Rivera.
- Selecciona dotze fets que consideris rellevants d'aquest període. Busca una imatge per a cada un i col·loca-les en el fris. Al peu de cada imatge hi has d'escriure de quin fet es tracta, la data en què va tenir lloc i una justificació breu de la seva rellevància.

Llegeix el text i fes les activitats que hi ha tot seguit.

Ciudadans de Barcelona:

Avui no hi ha cap altre mitjà legal d'intervenir en el govern del país que les eleccions.

Anem a enviar gent a les Corts, que, removent-ho tot i sense doblegar-se a ningú, cridin o no cridin els polítics de Madrid, facin entendre als governants que aquesta ciutat de Barcelona no vol viure en perpetu estat d'excepció, sinó que vol llibertat per créixer i fer créixer Catalunya i fer respectar la personalitat de la Pàtria Catalana.

Som ja centenars els ciutadans que anirem a les urnes perquè volem demostrar que Barcelona és massa gran perquè sigui una joguina dels cacics.

A les urnes, o no tindrem dret a queixar-nos! Qui vulgui seguir que ens segueixi

Full de propaganda electoral de la Lliga (1901).

Què va ser la Lliga Regionalista? Completa la definició escrivint les paraules que hi falten.

La Lliga Regionalista va ser un partit fundat l'any _____ que defensava la llengua catalana i que reivindicava l'_____ per a Catalunya. Es va convertir en la força principal del catalanisme polític entre els anys 1901 i _____. Com que era un partit conservador i catòlic, va tenir el suport de la _____ catalana.

Esmenta tres polítics que en fossin membres de la Lliga Regionalista.

- Alejandro Lerroux
- Enric Prat de la Riba
- Francesc Cambó
- Francesc Layret
- Josep Puig i Cadafalch
- Lluís Companys

Quin és l'objectiu d'aquest text?

- L'objectiu és retreure als catalans el seu victimisme.
- L'objectiu és reivindicar que els catalans tenen un pàtria pròpia.
- L'objectiu és animar els ciutadans a participar en les eleccions i a votar la Lliga.

Què és un estat d'excepció? Completa la definició amb aquestes paraules al lloc que els correspon.

Situació, en la Constitució, pel Govern, alteració

Un estat d'excepció és una _____ anormal declarada , _____ com a conseqüència d'una _____ de l'ordre públic, que consisteix a suspendre temporalment les llibertats i els drets reconeguts _____.

Indica quin sentit té la frase següent: «Som ja centenars els ciutadans que anirem a les urnes perquè volem demostrar que Barcelona és massa gran perquè sigui una joguina dels cacics.»

- Barcelona és una ciutat molt poblada.
- Els catalans sempre voten massivament.
- Barcelona té una gran importància electoral pel gran nombre de votants i perquè els cacics no hi tenen gaire influència.

Es necesario castigar todas las manifestaciones, más o menos disimuladas, de antiespañolismo cualquiera que sea la organización, institución y potestad que las ampare.

Instruccions al capità general de Catalunya,
general Barrera (28 de desembre de 1923).

Si s'apliquessin aquestes instruccions, quines de les accions següents creus que es podrien castigar?

Exhibir una senyera.
Parlar en català en públic.
Ser membre d'un partit nacionalista català.
Criticar l'exèrcit espanyol.
Ballar sardanes.

Justifica la resposta

Observa aquesta imatge i respon:

- a) Per què constitueix un exemple de censura de premsa?
- b) Quins motius podien tenir les autoritats per imposar la censura de premsa?
- c) Quina forma de govern hi havia a Espanya quan es va publicar aquest número?
- d) Seria possible una situació com la que mostra la imatge en un règim democràtic? Per què?

TEMA 7 EL PERÍODE D'ENTREGUERRES I LA SEGONA GUERRA MUNDIAL

Ordena cronològicament aquests fets. Arrossega'ls cap a dalt començant pels més antics.

- Tractat de Versalles
- Crac de la borsa de Nova York
- Fi de la Primera Guerra Mundial
- Signatura del pacte de Munic entre Alemanya i l'URSS
- Stalin arriba al poder a l'URSS
- Hitler arriba al poder a Alemanya
- Fi de la Segona Guerra Mundial
- Inici de la Guerra Civil Espanyola
- Mussolini arriba al poder a Itàlia

Classifica aquestes mesures econòmiques i polítiques segons que pertanyin a l'època de Lenin o a la de Stalin. Tria la resposta correcta en cada cas.

- Va permetre l'existència de la petita i la mitjana propietat privada. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Va col·lectivitzar les terres mitjançant la creació de cooperatives i granges estatals. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Es va recuperar la independència dels sindicats. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Va estatilitzar les empreses industrials privades. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Va constituir una federació de repúbliques (l'URSS). Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Les repúbliques podien conservar la seva llengua i els seus costums. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Va convertir l'agricultura en un dels punts febles de l'economia soviètica. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Les repúbliques no podien decidir sobre política econòmica, defensa ni relacions exteriors. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin

- Tenia com a objectiu principal convertir l'URSS en una potència industrial i militar. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Va propiciar una millora de les condicions de treball. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Va reconèixer el dret de vaga. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Va impulsar plans quinquennals de producció amb una prioritat absoluta per a la indústria pesant i la fabricació d'armament. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin
- Va imposar una cruel dictadura amb una forta repressió i la manca de llibertats. Adoptades per Lenin Adoptades per Stalin

Digues a quina fase de la Segona Guerra Mundial pertanyen els fets següents.

- Alemanya envaeix els Països Baixos i Bèlgica.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- Les tropes britàniques, franceses i nord-americanes desembarquen a Normandia per iniciar una ofensiva contra Alemanya.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- El Regne Unit resisteix els bombardetjos alemanys.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- El Regne Unit i els Estats Units expulsen els alemanys del nord d'Àfrica.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- Itàlia s'alinea amb Alemanya i declara la guerra a França.
 - Primera fase
 - Segona fase

- Tercera fase
- Les tropes alemanyes inicien la invasió de l'URSS.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- França es rendeix a Alemanya i queda partida en dos bàndols.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- Alemanya ocupa Polònia, Dinamarca i Noruega.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- Els Estats Units declaren la guerra al Japó, Itàlia i Alemanya.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- França és alliberada, alhora que els soviètics entren a Polònia.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- Els japonesos conquereixen tot Indoxina, Indonèsia, les Filipines, Birmània i extensos territoris de la Xina.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- Al nord d'Àfrica, alemanys i britànics combaten en l'anomenada guerra del desert.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- El Regne Unit i els Estats Units inicien l'atac a Europa per Sicília i el sud d'Itàlia.
 - Primera fase

- Segona fase
- Tercera fase
- Japó bombardeja Pearl Harbor sense previ avís.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- Alemanya llança una ofensiva contra Iugoslàvia, Grècia i l'illa de Creta.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- Roma és alliberada i Mussolini és detingut i executat.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase
- Alemanya va capitular poc després del suïcidi de Hitler.
 - Primera fase
 - Segona fase
 - Tercera fase

Llegeix aquest text i contesta les preguntes següents segons s'indica.

L'atur està a punt de desaparèixer. A Amèrica avui estem més a prop del triomf final sobre la pobresa del que ho hagi estat mai cap altre país en la història. No ho hem aconseguit encara, però si se'ns dóna l'oportunitat de continuar la política desenvolupada durant aquests darrers vuit anys, aviat, amb l'ajuda de Déu, estarem en condicions de veure el dia en què la pobresa serà desterrada.

Discurs de Herbert Hoover, 1928.

a) Aquest text, és una font primària o secundària? Per què?

b) Qui va ser Herbert Hoover?

c) Durant quina fase de l'economia americana es va fer aquest discurs?

d) Va encertar Herbert Hoover en les seves prediccions?

Observa les dades de la taula i respon les preguntes que hi ha a continuació segons s'indica.

L'atur a Itàlia	
Any	Aturats
1920 (desembre)	102.000
1921 (juliol)	388.000
1921 (desembre)	512.000
1922 (gener)	606.000

Font: R. Paris: *Els orígens del feixisme*.

a) Què indiquen aquestes xifres?

- Que la població italiana creixia.
- Que cada cop hi havia més aturats a Itàlia.
- Que moltes famílies italianes eren pobres.
- Que el camp s'estava mecanitzant ràpidament.

b) Quines causes podrien explicar la situació que reflecteixen les dades?

- Les morts durant la Gran Guerra.
- La ruïna econòmica i el deute extern provocats per la Gran Guerra.

- El crac de 1929.
- El tancament de moltes fàbriques.
- Les col·lectivitzacions agràries.
- L'arribada de Mussolini al poder.

Observa el gràfic i descriu la informació que proporciona. Quines causes van dur la cotització a la borsa de Nova York a evolucionar com ho va fer durant el període representat?

A partir de la lectura d'aquest text, resol les qüestions que hi ha a continuació:

La concepció racista no creu en absolut en la igualtat, sinó que, ben al contrari, reconeix la diversitat de races i el seu valor més o menys elevat. Aquest coneixement li confereix l'obligació, tot seguint la voluntat eterna que governa el món, d'afavorir la victòria del millor i del més fort, d'exigir la subordinació dels dolents i dels febles. Aquesta teoria ret homenatge al principi aristocràtic de la naturalesa. Veu no solament la diferència dels valors de les races, sinó també la diversitat dels valors dels individus.

Una fracció petita, però potent, de la població mundial ha escollit el parasitisme. Tot fingint de manera intel·ligent que s'assimilen, de fet busquen establir-se entre els pobles sedentaris per privar-los del fruit del seu treball per mitjà de trampes mercantils, i, minant així pèrfidament el seu esperit, prendre el poder. L'espècie més coneguda i la més perillosa d'aquesta mena de races és la jueva.

L'estat totalitari ha de ser un Estat de responsabilitat total. Requereix de cadascú l'acompliment total del seu deure envers la nació. L'acompliment d'aquest deure suprimeix el caràcter privat de l'existència individual. Tant en la seva acció pública com en l'àmbit de la família o de la comunitat domèstica, cada individu és res-ponsable del destí de la nació.

És només amb una orientació tant a l'oest com a l'est que podem trobar l'avenir de la nostra política exterior, però solament devers l'est en el sentit de l'adquisició de la terra necessària per al nostre poble alemany.

ADOLF HITLER: *Mein Kampf* (1925).

- a) Demuestra, a partir del que diu el text, que el nazisme és una forma de racisme i que és una ideologia antidemocràtica i expansionista.
- b) On s'entreveu l'anunci d'invasió de Polònia i Rússia que portà a terme Hitler el 1939 i el 1941, respectivament? Quin és el motiu adduït en el text?
- c) Quin aspecte del text s'oposa clarament a la Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà de la Revolució Francesa?
- d) Per què es pot afirmar que la ideologia nazi duia directament a la guerra?

Fes un mapa conceptual amb les diferents causes que van portar a la segona guerra mundial, les fases de la guerra i les conseqüències.

Observa la imatge i descriu-la. Explica què simbolitzen els quatre braços i l'acció que fan. Finalment, busca a internet altres cartells, tant de les potències aliades com de les de

l'Eix, i copia'ls en un arxiu informàtic amb un peu informatiu.

TEMA 8: REPÚBLICA, GUERRA I REVOLUCIÓ

Ordena cronològicament aquests fets començant pels més antics.

- Bombardeig de Gernika (26 d'abril)
- Batalla de l'Ebre (juliol-novembre)
- Mort de Francesc Macià (25 de desembre)
- Aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya
- Fets de maig a Barcelona
- Proclamació de la República (14 d'abril)
- Fi de la guerra (1 d'abril)
- Lluís Companys, nou president
- Inici de la guerra (18 de juliol)

Llegeix el text de la proclamació de la República Catalana per part de Francesc Macià i respon les qüestions que hi ha a continuació.

Catalans:

Interpretant el sentiment i els anhels del poble que ens acaba de donar el seu sufragi, proclamo la República Catalana com a Estat integrant de la Federació Ibèrica.

En proclamar la nostra República, fem arribar la nostra veu a tots els pobles d'Espanya i del món, demanant-los que espiritualment estiguin al nostre costat i enfront de la monarquia borbònica que hem abatut.

Per Catalunya, pels altres pobles germans d'Espanya, per la fraternitat de tots els homes i de tots els pobles. Catalans, sapigüeu fer-vos dignes de Catalunya.

a) Quin és l'objectiu d'aquesta proclama?

- Proclamar la fraternitat universal.
- Fer fora el rei Alfons XII.
- Proclamar la República Catalana.
- Reclamar l'Estatut d'Autonomia.

b) De quin partit era Francesc Macià?

- Lliga Regionalista
- Unió Republicana
- PSUC
- ERC

c) Per què, segons el text, Macià va proclamar la República Catalana?

- Per dur a terme una acció insurreccional.
- Com a conseqüència del mandat dels votants.
- Per reivindicar la creació de la Generalitat.
- Per voluntat personal.

d) Què va succeir l'abril de 1931 que va permetre a Macià afirmar que s'havia abatut la monarquia borbònica?

- La renúncia d'Alfons XIII.
- El triomf de les opcions republicanes en unes eleccions generals.
- El triomf de les opcions republicanes en unes eleccions municipals.
- Un *pronunciamiento* militar.

e) Es va mantenir vigent gaire temps la República Catalana?

- Unes quantes hores.
- Uns quants dies.
- Uns quants mesos.
- Uns quants anys.

f) A canvi de la renúncia a la proclamació de la República catalana, quin càrrec li fou ofert a Macià?

- President perpetu de la Generalitat de Catalunya
- Ministre d'afers catalans
- President de la República
- President provisional de la Generalitat de Catalunya

g) Des de quan estava suspès l'organisme de govern que es recuperà amb Macià?

- 1652
- 1714
- 1812
- 1923

.Aquests textos corresponen a dues Constitucions espanyoles. Llegeix-los i respon les preguntes que hi ha a continuació:

Text A

Article 11. La religió catòlica, apostòlica i romana és la de l'Estat. La nació s'obliga a mantenir el culte i els seus ministres. No es permetran altres manifestacions religioses públiques que les de la religió de l'Estat.

Text B

Article 3. L'estat espanyol no té cap religió oficial.

Article 27. La llibertat de consciència i el dret a professar i practicar lliurement qualsevol religió queden garantits a tot el territori espanyol.

a) Quin dels dos textos correspon a la Constitució republicana de 1931 i quin a la Constitució monàrquica de 1876?

El text _____ correspon a la Constitució republicana de 1931.

El text _____ correspon a la Constitució monàrquica de 1876.

b) D'acord amb la resposta anterior, quins d'aquests raonaments et semblen correctes?

- L'any 1931 la República espanyola es va proclamar atea.
- Durant els anys de la República, els protestants van poder practicar el seu culte amb llibertat.
- Durant els anys de la República, les escoles públiques eren catòliques.
- L'any 1876 la separació de l'Església i l'Estat va quedar establerta per llei.
- L'any 1931 als pares se'ls va prohibir de portar els seus fills a escoles cristianes.
- Abans de l'any 1931, la religió catòlica era l'oficial de l'Estat.

c) Quin dels dos textos s'assembla més a la Constitució espanyola actual i per què?

- Cap; no hi ha cap semblança entre els textos i la Constitució espanyola actual.
- El text A, perquè reconeix la llibertat de consciència i religió.
- El text B, perquè reconeix la llibertat de consciència i religió.
- El text A, perquè no hi ha cap religió oficial de l'Estat.
- El text B, perquè no hi ha cap religió oficial de l'Estat.
- Cap, no és possible comparar constitucions d'èpoques diferents.

Completa la taula sobre les diferents convocatòries electorals que hi va haver durant la Segona República.

Any	Tipus d'elecció	Tipus de sufragi	Guanyador
1931	Corts	Universal masculí	Esquerres
1932	Parlament de Catalunya		i
1933			
1936			

Completa la fitxa biogràfica sobre Frederica Montseny, la primera dona que va formar part d'un govern a Espanya.

Frederica Montseny	
Lloc de naixement	
Any de naixement	
Lloc de la seva mort	
Any de la seva mort	
Educació que va rebre	Va rebre una educació racionalista per part dels seus pares, que incloïa la lectura de molts, _____l'exercici a l'aire _____i el contacte amb _____de granja. Va estudiar _____i Lletres a la Universitat de _____.

Militància política	Va militar a _____
Data d'entrada al govern	_____ de _____ de _____
Càrrec que hi ocupà	_____ i _____
Tasca que va dur a terme com a ministra	Durant els primers mesos de la _____ va organitzar els _____ del bàndol _____, llocs d'acollida per a nens orfes i menjadors per a embarassades sense recursos, i va elaborar un projecte de llei de l' _____.
Anys que visqué a l'exili	De l'any _____ al _____
País on s'exilià	_____

Material	Procedència de l'ajut internacional durant la guerra civil		
	Soviètic	Alemanys	Italià
Avions	806	1.017	759
Tancs	362	202	157
Canons	1.555	1.178	1.801
Metralladores	15.113	4.052	3.436

Morters	3.304	-	1.246
Tècnics i soldats	2.065	16.000	78.474

- a) A quin bàndol van ajudar, respectivament, l'URSS, Alemanya i Itàlia?
- b) Quin bàndol va rebre més ajut internacional durant la guerra civil?
- c) Quines altres tropes estrangeres van participar en el conflicte?
- d) Per què França i el Regne Unit no van ajudar la República?.

Numera cronològicament de l'1 al 12 els fets de la llista següent. Tria el número correcte en cada cas.

inici de la batalla del Jarama

bombardeig de Gernika

caiguda de Lleida

cop d'estat militar del 18 de juliol

nomenament de Franco com a generalíssim

inici de la batalla de l'Ebre

fi de la batalla de l'Ebre

fi de la guerra

inici de la batalla de Belchite

caiguda de Madrid

ocupació de Terol per part dels republicans

caiguda de Barcelona

Analitza el cartell següent . Segueix els passos:

Fitxa tècnica

Autor: persona, col·lectiu o institució que va elaborar el cartell.

Cronologia: any o època en què es va fer.

Localització: lloc de publicació.

Tema: sobre què tracta o a quins fets fa referència.

Si la informació sobre qualsevol dels apartats de la fitxa tècnica no apareix en el cartell, caldrà fer una recerca a internet.

Descripció formal

Dibuix: Els contorns són delimitats o imprecisos? Les línies són gruixudes o primes?...

Color: Quins colors destaquen? Com són (càlids, freds, vius, apagats...)?

Profunditat: Hi ha un sol pla o n'hi ha diversos?

Composició: Quants objectes i/o personatges hi apareixen? Com estan distribuïts en l'espai? Com són? Quin és el centre d'interès?... En cas que hi hagi text i/o símbols, com són?

Significat i **context**

Intencionalitat: anàlisi i valoració del missatge que pretén transmetre el cartell.

Context històric: relació entre el contingut del cartell i el seu context històric.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Institut Guinovarda

TEMA 11 EL FRANQUISME I LA TRANSICIÓ DEMOCRÀTICA

Ordena cronològicament els fets següents. Arrossega els textos cap a dalt per ordre.

- Nomenament de Joan Carles com a successor de Franco
- Mort de Franco
- Assassinat de Carrero Blanco
- Eleccions generals: Suárez, president
- Aprovació de la Constitució
- Eleccions generals: Felipe González, president
- Intent fallit de cop d'estat
- Aprovació de l'Estatut de Catalunya
- Eleccions catalanes: Jordi Pujol, president

Quines van ser les conseqüències de la pobresa i la repressió que va viure la societat durant la llarga postguerra?

- La mala alimentació va fer que malalties ja eradicades, com el tifus o la tuberculosi, s'estenguessin de nou, sobretot entre la població infantil.
- Una gran manca d'habitatges va propiciar la construcció de barraques als afores de les ciutats o en espais no construïts.
- Es va facilitar la sortida d'Espanya a aquelles persones que no estaven d'acord amb el franquisme.
- Es van construir camps de concentració i batallons de treballadors per a persones contràries al règim franquista.
- Es va depurar el funcionariat de persones d'ideologia diferent a la de Franco.
- Es van aplicar lleis específiques per al control de la població.
- Es permetien reunions d'ideologies diferents sempre que no fossin públiques.
- La censura era present en tots els àmbits de la vida.

Llegeix el text i respon a les preguntes que hi ha a continuació.

L'Assemblea General, convençuda que el govern feixista de Franco a Espanya va ser imposat al poble per la força amb l'ajuda de les potències de l'Eix, recomana que es prohibeixi al govern de Franco pertànyer als organismes internacionals creats per les Nacions Unides o que s'hi relacionen fins que no es constitueixi un govern nou i adequat. L'Assemblea recomana que tot els estats membres de les Nacions Unides retirin immediatament els ambaixadors de Madrid.

Resolució de l'Assemblea General de l'ONU (desembre de 1946)

a) Què estableix aquesta resolució de l'ONU?

- Expulsa els delegats espanyols de l'ONU.
- Recomana prohibir que el govern de Franco entri a formar part de l'ONU i dels seus organismes.
- Condemna Franco a ser jutjat pel Tribunal Internacional de la Haia.
- Expulsa Franco del Consell General de l'ONU.
- Convida el govern de la República a tornar a Espanya.
- Prohibeix a Franco d'exercir el poder.

b) En quin context històric es va prendre aquesta decisió?

- Truman acabava de morir.
- Hitler i Mussolini acabaven de ser derrotats.
- Khruixtxov acabava d'arribar al poder a l'URSS.
- La guerra de Corea tot just havia esclatat.
- La guerra del Vietnam assolía el moment de més violència.
- Començava la descolonització del Marroc espanyol.

Llegeix aquest fragment d'un article publicat al diari *La Vanguardia Española* el 2 de novembre de 1940 i respon a les qüestions plantejades fent clic a les opcions correctes.

Avui dissabte, dia 2 de novembre, es posaran a la venda per al públic els articles següents i als preus que s'indiquen: patates, a raó d'un quilogram per ració, contra lliurament del cupó número nou de patates, al preu de 0,75 pessetes el quilogram; cigrons crus, a raó de 2,50 quilograms per ració, contra lliurament del cupó número quatre de llegums, al preu de 2,50 pessetes el quilogram; oli, a raó d'un quart de litre per ració, contra lliurament del cupó número vuit d'oli, al preu de 3,75 pessetes el litre.

A quin període del franquisme fa referència el text?

- A l'autarquia
- A la Transició
- Al *Desarrollismo*
- Al Barraquisme

De què informa aquesta font?

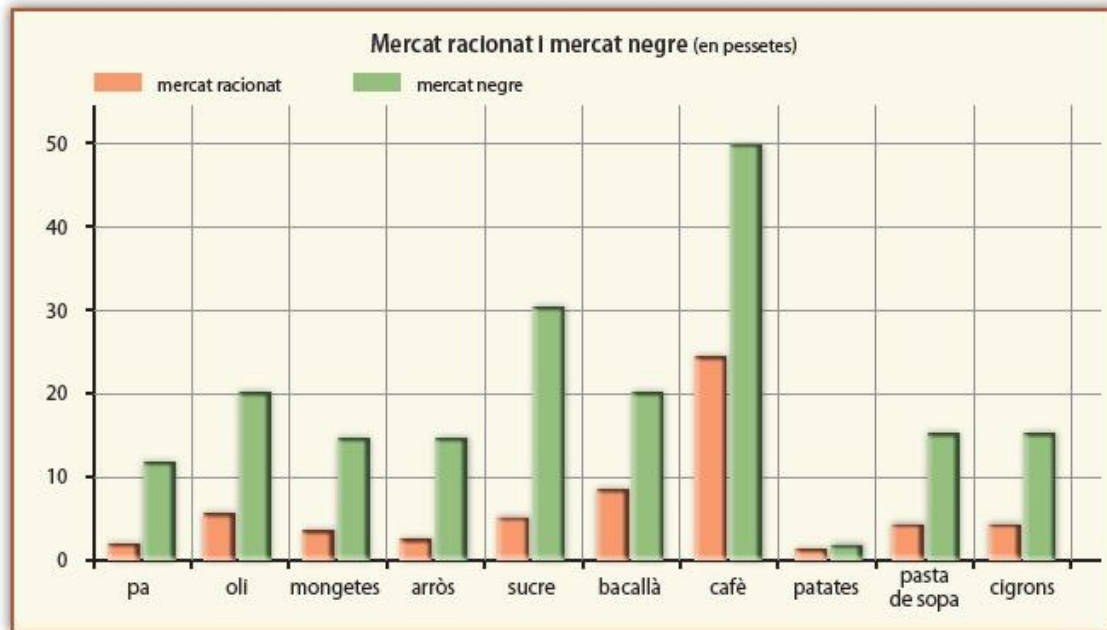
- De la prohibició del català en la premsa franquista.
- De l'abundància de patates.
- Del tipus de dieta preferida pels ciutadans de l'època.
- De l'escassetat d'aliments durant la postguerra.

Quina situació reflecteix quant a les condicions de vida generals? Quines eren les causes d'aquesta situació?

- Moderació en el menjar a causa de l'acceptació social de les idees cristianes.
- Pobresa a causa de la desaparició de les fàbriques durant la guerra.
- Racionament i gana a causa de la destrucció de la guerra i de les polítiques autàrquiques.
- Escassetat d'aliments, a causa de les exportacions espanyoles de productes agraris.

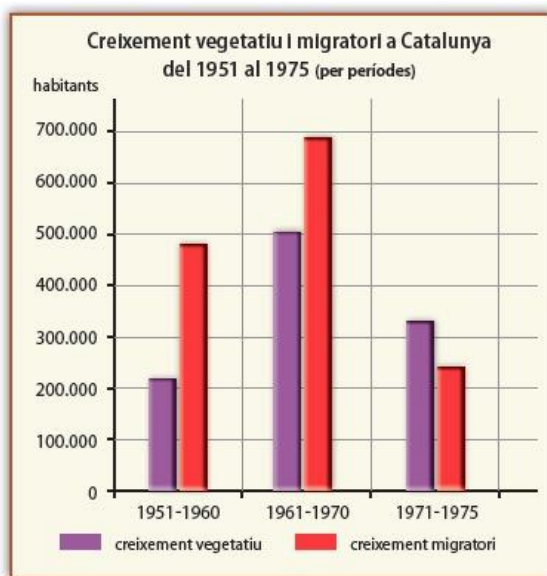
Observa el gràfic i respon les preguntes relacionades:

- De quin tipus de font es tracta? Quina informació proporciona?
- Quins fets van contribuir a consolidar l'existència del mercat negre?
- Quines causes expliquen les diferències entre els preus del mercat racionat i els del mercat negre?
- Quines conseqüències va tenir la situació reflectida en el gràfic per a la majoria de la població?

Observa aquest gràfic i respon les preguntes que hi ha a continuació:

- Quina informació proporciona el gràfic?
- Quines causes justifiquen que el creixement migratori sigui superior al creixement vegetatiu?
- Per què el creixement migratori disminueix en el període 1971-1975?

Busca informació sobre Gregorio López Raimundo i sobre Santiago Carrillo i classifica aquests fets segons facin referència a l'un o a l'altre. Arrossega els textos al lloc que els correspon.

- Nascut a Gijón (1915)
- Nascut a Tauste (1914)

- Es va casar amb Teresa Pàmies
- Es va exiliar a Colòmbia i a Mèxic
- Va participar en la guerra civil
- Va fugir a França l'any 1939
- Secretari general del PSUC
- Secretari general del PCE
- Va tornar a Espanya l'any 1976
- Va tornar a Catalunya l'any 1947
- Diputat al Congrés durant nou anys
- Diputat al Congrés durant dos anys
- Va morir a Barcelona (2007)
- Va morir a Madrid (2012)

Gregorio López Raimundo

Santiago Carrillo

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Institut Guinovarda

Elabora una taula sobre els moviments socials d'oposició al franquisme (obrer, estudiantil i veïnal i Església) amb els trets principals: motius de la seva lluita, accions o fets importants...